

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Jonstoni Historia Naturalis

Ioann. Ionstoni|| Historiae Natvralis|| De|| Exangvibvs|| Aqvaticis|| Libri IV||

Jonston, Jan

Heilbrunna, MDCCLXVII.

VD18 90529022

Illustration: Tab. X. Polypus [...]

urn:nbn:de:gbv:45:1-11100

Polypus.

Tab. X.

Nautilus.

Testa Nautili.

Nautili Structura.

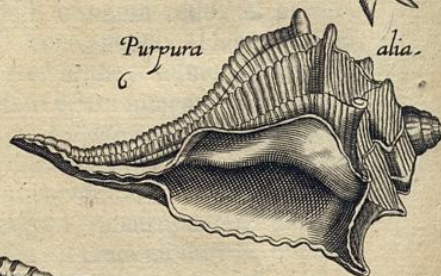

Purpura.

Purpura

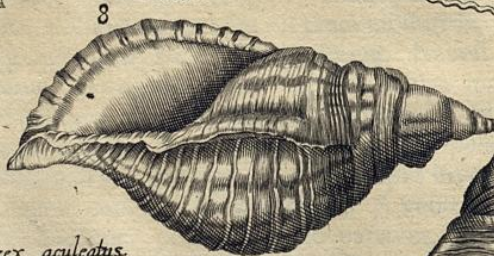
alia.

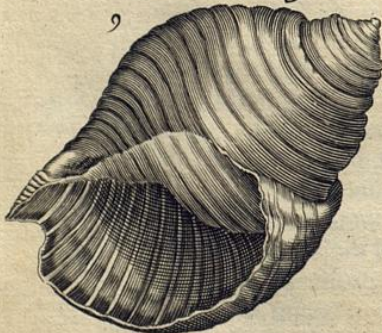
Testa Nautili.

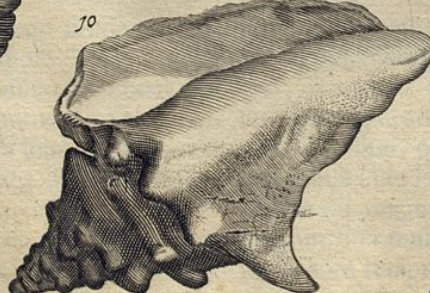
Buccina.

Cochlea rugosa

Murex aculeatus.

Strombus magnus.

caput terminatur, qua emittitur excrementum omnibus turbinatis tam terrenis quam marinis. Hucusque Aristoteles. *Crescere* ut vermes, scilicet anfractibus, qui subinde accrescunt

tes plures efficiuntur in partem priorem, quod caput vocatur, experientia docuit. *Serpunt* parte dextra non ad claviculas, sed in adversum. De *Congressu* in speciebus dicitur.

TITVLVS III.

De Turbinatis in specie.

CAPVT I.

De Turbinatis in anfractum tortis.

ARTICVLVS I.

De Nautilo.

TAB. X.
Aldrov.
l. 3. c. 3.

Arist. H. A.
l. 4. c. 1.

Differen-
tia.

Arist. H. A.
l. 4. c. 2.

Plin. H. N.
l. 9. c. 29.

DVVM sunt Turbinata apud Aristotelem generum, vel enim *ἐλικήν* habent, vel sunt *Σφαιροειδή* seu in globum circumacta. Ex illis sunt *Nautilus*, *Purpura*, *Buccinum*, et *Conchylum*.

Nautilus, quem Suidas *ναυτήν*, alii *ναυτικόν* et *ὄον πολυπόδος* vocant, vulgo *ναύτιλος* dicitur, et cum *Nauplio Athenaei* idem esse videtur. A modernis Graecis *θαλάμην τεταπόδις* vocari Robertus Constantinus author est.

Duo ipsi apud Aristotelem habemus genera. Unum est, cujus testis pectunculo similis est, cava, neque ei connexa natura. Is prope terram palcitur saepe numero: quare a fluctibus ejicitur in aridam, ubi delapsus de concha, aut capitur aut in humo perit. Hoc genus pusillum est et simile bolitaenis: quae Polypi species est. Alterum in testa tanquam limax est. Is ex ea nunquam exit: sed interdum brachia exerit. Illud respicit Plinius cum dicit: Inter praecipua miracula qui vocatur Nautilus, ab aliis, Pompilos (potius polypodis ovum) Scipinus (verius pronus) in summa aequorum, pervenit, ita se paulatim subrigens, ut emissa omni per fistulam aqua, velut exoneratus sentina, facile naviget. Postea prima duo brachia retorquens (potius attollens ex Athenaeo) membranam inter illa mirae tenuitatis extendit. Qua velificante in aura caeteris subremigans brachiis, media cauda, ut

gubernaculo se regit. Ita vadit alto, Liburnicarum ludens imagine, et si quid pavoris interveniat, hausta se mergens aqua. Eundem exactissime Bellonius descripsit. Concha, inquit, tribus fragmentis constare videtur (carina scilicet et lateribus, cum tamen una et simplex sit) quarum latera utrinque ceu carinae junctae apparent, ea ut plurimum magnitudine, quam ambae manus amplecti possent: latitudine autem quantum pollex cum indice comprehendat. Omnes autem non excedunt crassitudinem membranae pergamenae, itriusque in oblongum ductis, ad oras crenis laciniatae sunt, in formam rotundam abeuntes: foramen autem, per quod Nautilus alitur, atque exit de Concha, magnum est. Fragilis haec lactei coloris, lucida, admodum polita, omnino navis rotundae effigiem referens. Navigat enim per maris summa, elatus de imo gurgite offertque se testa inversa, ut facilius ascendere posset, et inani scapha enaviget, atque ubi inde emerlerit, tum concham invertit. Caeterum Nautili brachiis interjacet membranula, qualis est inter palmipedum digitos, sed haec magis est tenuis, in telae araneae modum, robusta tamen, qua etiam aura inspirante velificat. Cirris quos utrinque multos habet, pro gubernaculis utitur, atque ubi metuit, tum concham protinus marino humore oppletam demergit.

Alterum